

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Vlieg met recht Vrij

De EU verbiedt alle import van wilde vogels (voorlopig) (pag.2-3)

Door Jamie Gilardi

Gebeurtenissen gaan snel in de EU, veel sneller dan we hadden voorzien. En gelukkig voor de wilde vogels, en degene onder ons die proberen ze te beschermen, gaan veranderingen van de laatste tijd de goede kant in positieve zin. In het augustusnummer van PsittaScene toonden we op de voorkant een onfortuinlijke amazone die in een mistnet verstrikt zat. Het was duidelijk een schokkende foto, die de toestand van de miljoenen wilde vogels aangaf en de basis vormde voor onze update van WPT activiteiten om deze handel voorgoed tot staan te brengen. Snel nadat het nummer uitkwam, reisde ik naar Engeland, Nederland en België om medewerkers en NGO's te ontmoeten om strategieën te ontwikkelen en te volgen om deze campagne het komende jaar voort te zetten. De middag vóór de belangrijke vergadering in Brussel verzamelden we in een stadspark om te genieten van het ongewone mooie weer en we kwamen een paar onverwachte bezoekers tegen. Ik geloof niet zó in voortekenen, maar toen een groep prachtige Halsbandparkieten *Psittacula krameri* boven ons kwam zitten en gezellig ging zitten kwetteren terwijl ze knabbelden aan de platanen *Platanus*, had ik het aparte gevoel dat dingen de goede kant opgingen. De vergadering was inderdaad een succes met overweldigend enthousiasme en heel wat nieuwe ideeën en wegen te bewandelen met lidstaten en verschillende Directoraten Generaal van

de EU. Tegelijkertijd waren we op de hoogte van het nieuws dat het H5N1 vogelgriepvirus zojuist was gevonden aan de oostelijke grenzen van de EU en al in Europa zou kunnen zijn. Het was tot de week daarop dat de griep werkelijk alles zou veranderen voor deze campagne en de dingen voorwaarts bewogen op een tijdschema van dagen i.p.v. jaren. De zorg om de ziekte en handel is iets dat we al een tijdje belichten, niet alleen omdat er duidelijke voorbeelden zijn van handel in vogels gevaarlijke en geldverslindende infectieziekten over de grenzen brengen, maar omdat we hebben geleerd hoe grote verplaatsingen van heersende ziekte in de avicultuur beïnvloed zijn door de veranderingen in de handelspraktijken. B.v. na het passeren van de Wild Bird Conservation Act begin jaren 90 in Amerika behoorden veel van de in Amerika algemeen voorkomende ziektes grotendeels tot het verleden. Samengevat hebben we het gevoel dat deze zaken een dwingend argument bevatten om de handel te stoppen – waarbij de mens beschermd wordt tegen ziektes die van vogels op mens overgaan, die de enorme commerciële agrarische sector beschermt tegen kostbare virussen zoals het griepvirus en die avicultuurcollecties beschermt tegen een massa infectiedragers die algemeen voorkomt in de handel van Wildlife. Samen met onze zorgen om de bescherming -en het welzijnaspecten van

de handel in wilde vogels, staan zorgen om infectieziekten als derde op de lijst van bij de oprichting van de Wild Bird Declaration. (zie voor meer informatie: <http://birdsareforwatching.org/supporters.html>). Terwijl alle ogen waren gericht op Roemenië, Griekenland en andere landen aan de oostgrens van de EU, ging de import vanuit de rest van de wereld gewoon door. In september arriveerde een vracht vogels vanuit Suriname in Engeland en een andere uit Taiwan en de twee werden in quarantaine gezet op een privé locatie in Essex, even ten noorden van Londen. Er is een heleboel inkt verspild over deze vogels, locatie en wat er eigenlijk is voorgevallen daar, en het is een normaal cliché te zeggen “de rest is geschiedenis” maar in feite weten we nog steeds niet écht wat er is gebeurd. Men zegt dat sommige vogels bij aankomst dood waren dat de vogels van beide zendingen werden gemixt, dat een paar papegaaiensoorten uit Suriname 100% verlies hadden en dat de meest lichamen verbrand werden. Voor de strekkingen van deze discussie, de belangrijkste details zijn dat geen enkele vogel werd getest op vogelgriep voordat een paar vogels aan het eind van de quarantaine periode doodgingen, dat de verklikkers in dezelfde quarantaine niet ziek werden, zoals de bedoeling is, en dat een monster van een papegaai uit Suriname en een Mesia (kleine zangvogel) uit Taiwan

positief werden bevonden met H5N1 vogelgriep.

Binnen een paar dagen na deze ontdekking namen de Engelse autoriteiten snel en onmiddellijke maatregelen zowel op nationaal gebied en door druk uit te oefenen bij de juiste afdeling van de EU (DG SANCO) tevens actie te overwegen op Europees niveau.

Gelukkig nam SANCO deze keer het onderwerp serieus en aan het eind van de week was alle import van wilde vogels naar Europa voor een periode van één maand verboden.

Door herhaaldelijke en inzichtgevende aandrang van een aantal ministers in beide parlementen – vooral Baroness Miller van Chilthorne Damer, een liberale democraat in de House of Lords en Oliver Letwin MP, een conservatief in de House of Commons – zag Engeland de kans om een onafhankelijk panel aan te stellen om een terugblik te geven van de quarantaine procedures voor geïmporteerde wilde vogels. Omdat de quarantaine procedures de afgelopen jaren het voornaamste onderwerp is geweest van de Trust, hadden we de gelegenheid dit panel te voorzien van een rijkdom aan informatie op een variëteit aan zorgen over het onderzoekproces op ziektes, in het bijzonder op wetenschappelijke bevindingen van de aard van de ziektes en de details hoe de quarantaine faciliteiten in de praktijk worden geleid zowel in Engeland als de EU. Reagerend op een uitnodiging van het panel, konden we gelukkig een adviseur laten komen in de persoon van Cristiana Senni, die vanuit Italië overvloog om te getuigen voor het panel.

Vanaf november verkozen we om een adviseur in te huren om ons te helpen door de hoeveelheid van het ingewikkelde werk in Brussel te laveren en de toenemende diversiteit en actieve samenwerking van NGO's die aan deze campagne werken te coördineren. Lolita Szabo is een advocaat uit Hongarije die naar ons toekwam, zeer aanbevolen door

samenwerkende groepen en ze kwam goed op de hoogte van dit onderwerp ten tonele om "hit the ground running" zoals wij dat zeggen. Werkend vanuit het kantoor van de Vogelbescherming België begon Lolita direct een centrale rol te spelen in de coalitie en regisseerde belangrijk werk onder leden van het Europese Parlement.

Een paar weken in november hoorden we dat de Belgische minister, Bruno Tobback, opnieuw een initiatief ter tafel bracht m.b.t. de handel in wilde vogels wat inhield dat alle milieuministers de zaak moesten bespreken tijdens een vergadering van de Environment Council begin december. In reactie op onze oorspronkelijke Declaration, had minister Tobback hetzelfde onderwerp in mei van dit jaar ter sprake gebracht. Maar toen werd zijn "interventie", die gericht was aan de Europese Commissie om de vraag om de importen van wilde vogels vanwege gezondheid-, bescherming- en welzijn redenen te herzien, grotendeels genegeerd. Met de griep aan de oostgrens van de EU en de alarmerende angstaanjagende gelukkige ontsnapping in Essex, was de response deze keer héél wat krachtiger en positiever, vooral omdat Engeland op dat moment het EU voorzitterschap had. Minister Margaret Beckett verkondigde afgelopen vrijdag (2 dec.) dat niet alleen de Environment Council had aanbevolen dat de Commissie het onderwerp over de import van wilde vogels moest herzien, maar bijna in een adem, kondigde ze aan dat ze hadden ingestemd het te doen. Voor diegene in de coalitie was dit een keerpunt omdat dit de vraag verbreedde om niet alleen de vraag van vogelgriep en andere infectieziektes betrof, maar komende van de milieuministers betekent dit dat de zorgen om bescherming nu eveneens uitgebreid op tafel liggen. De huidige stopzetting op importen is natuurlijk een tijdelijke, hoewel half november de DG SANCO dit uitstelde tot eind januari. We hopen dat met de

bedreiging van de vogelgriep op de voorpagina's, met het herzien van de quarantaine in Engeland en met het herzien van de dwangmaatregel op handel in wilde vogels door milieu ministers, dat de EU wederom zal kiezen voor een verlenging. Intussen zal deze onderbreking van importen niet alleen de levens van 450.000 wilde vogels sparen (zie BirdsAreForWatching.org), maar de EU moet nu een heel moeilijke kwestie tegemoetzien. Buiten het overwegen van de mogelijkheid een handel te kortwieken die al eeuwen of zelfs millennia voortduurt, is de huidige vraag of de risico's om de handel te hervatten opweegt tegen de voordelen. D.w.z. de actie behelst het openen van de handel en een groot, serieus en mogelijk heel kostbaar risico te nemen. Natuurlijk is ons doel in dit stadium de beleidsmakers in lidstaten te helpen en in Brussel de wijsheid van het buitensluiten van dit risico door simpelweg de dingen te laten zoals ze zijn.

Hoewel we al lang gehoopt hebben dat dit grimmige en angstaanjagende griepvirus een lichtpuntje voor de wilde vogels zal brengen, konden we niet raden dat er vooruitgang zou zijn in dagen in plaats van maanden en jaren! Het blijft voor de meeste moeilijk om écht te bevatten wat het betekent voor de EU acties om de levens van honderdduizenden wilde vogels te sparen, maar bevatten of niet, we zijn blij dat deze onderwerpen de acties inspireren en de aandacht die ze op alle fronten verdienen. We blijven uiterst dank verschuldigd aan alle personen die de petitie hebben getekend en "got banded". Aan de organisaties die de Declaration hebben onderschreven en aan de coalitie van bescherming -en welzijn NGO's die hard vechten om deze oplossing permanent te maken. Dank jullie, blijf erbij en laten we samen hopen dat er goed nieuws onderweg is voor alle wilde vogels.

Onderschriften:

Patagonische Rotsparkieten *Cyanoliseus patagonus* pas gevangen in Argentinië, verpakt in nauwe kratten en klaar voor verzending naar de Europese Unie. Deze uitermate onnatuurlijke omgevingen veroorzaken onnodige stress, regelmatige sterfte en veroorzaken uitbraken van infectieziektes.

Huidige effecten van vogelgriep op de vogelhandel (pag. 4)

Om grip te krijgen op de mogelijke bedreiging door vogelgriep is een geleidelijk en, bij tijde, een moeilijk proces voor veel aviculturisten en vogelbezitters. De start van de eerste uitbraak in Azië, eind 2003, ging haast

ongemerkt voorbij in de rest van de wereld, maar terwijl de vogelgriep zich over Azië bleef verspreiden en dan in Europa met als tol het leven van mensen en dierenartsen, trok het meer en meer de aandacht van de media wereldwijd.

Er werd lange tijd gedacht dat het een ziekte was die alleen wilde vogels en pluimvee kon treffen, totdat, eind oktober 2005 werd bekend gemaakt dat een ernstig ziekteverwekkende H5 griepvirus was gevonden bij een dode papegaai in

een privé-quarantaine in Engeland. De gevolgtrekkingen van dat éne incident had grote gevolgen op de Europese vogelhandel. In een paar dagen werden alle commerciële importen van vogels naar Europa werden stopgezet, en kort daarna, verbood de Europese Commissie alle vogelmarkten, shows en beurzen tenzij er speciale vergunningen waren afgegeven.

Veel aviculturisten en vogelbezitters zijn in toenemende mate bezorgd en hun vragen over de vogelgriep en de risico's die het met zich meebrengt voor hun vogels beginnen naar voren te komen op forums en e-maillijsten.

De reacties op de mogelijke dreiging variëren enorm, vanwege het feit dat een aantal mediaverhalen geen duidelijk beeld geven van de risico's als de vogelgriep West Europa nadert. Er zijn mensen die vrezen dat hun huiskamervogels

plotseling de ziekte gaat overdragen, of een paar dierenwinkels hebben snel hun vogels weggegeven, terwijl een minderheid aan sceptici weigeren te geloven dat de vogelgriep ooit ook maar enigszins een risico kan vormen. Maar in de meeste gevallen blijft er een verlangen naar meer informatie en advies hoe wij ons, onze gezinnen en onze huisdieren het beste kunnen beschermen tegen de mogelijke gevaren van het overdragen. De effecten van al deze gebeurtenissen op de handel waren heel plotseling. De toestroom van geïmporteerde vogels, zowel wildvang als in gevangenschap gekweekt, kwam direct stil te liggen. Vele vogelbeurzen worden nog steeds toegestaan, maar in een paar gevallen zijn de verkopen beperkt of niet toegestaan. Bij het lezen van verschillende berichten van vogelkwekers is het heel duidelijk dat algemeen stemming onder hen niet erg

positief is. Terwijl een minderheid zich een beetje boos maakt op de beslissing van de EU om de import te stoppen, is men het meest bezorgd over de toenemende problemen om hun vogels te verkopen. In vergelijking met vorig jaar was het bezoekersaantal beduidend minder en veel dierenwinkels willen geen vogels kopen omdat hun cliënten ze niet langer als gewenst huisdieren zien.

Hoewel veel van de angst m.b.t. de vogelgriep en de in gevangenschap gekweekte vogels nog niet zijn gerechtvaardigd, de tegenstrijdige informatie over vele aspecten van deze ziekte heeft voor begrijpelijke verwarring gezorgd, wat waarschijnlijk zal resulteren in een belangrijke afname van vogels in de handel voor maanden. – of misschien wel jaren.

Wat moeten we aan met de vogelgriep (deel 2) (pag.4)

Door Jamie Gilardi

Iedereen die de laatste tijd een krant heeft gelezen, kan bevestigen dat de griepverhalen uit de hele wereld snel en angstwekkend zijn binnengekomen. In het augustusnummer van PsittaScene (pag. 18-19) hebben we geprobeerd een goede achtergrond te geven over H5N1 griepvirus en we deden een paar voorspellingen over binnenkomen van het virus in Europa. Gelukkig voor de meeste Europeanen, hoewel het wél is gearriveerd, is het amper langs de oostgrens van Europa gezien. Met wat geluk en wezenlijke voorzorgen van alle Europeanen zal het niet dieper Europa binnendringen deze winter. Met extra hulp van de Commissie die de import in de EU staande houdt, zullen toekomstige introducties van de griepdragende vogels in Essex (UK) in oktober en de besmette adelaars in Brussel afgelopen jaar, nu grotendeels verleden tijd zijn.

Toen de griep zich deze zomer tot in de herfst westwaarts over Azië verplaatste, heeft het virus zich snel ontwikkeld. Hoewel het nog steeds gevaarlijk is voor pluimvee en watervogels, ziet het er niet naar uit dat het zal overslaan naar mensen zoals in zuidoost Azië. Dit kan ieder

moment veranderen, maar deze trend is bemoedigend.

Het blijft onduidelijk of migratie vogels ooit een rol in de verplaatsing van deze griep van de ene plek naar de andere hebben gespeeld, hoewel er in sommige kringen een tendens is om aan te nemen dat dit het geval is. Tot op heden zijn er weinig voorbeelden van gezonde wilde vogels in actieve besmette gebieden, zodoende is het nog onmogelijk te weten op wat voor manier deze wilde vogels worden besmet en hoe ze het virus overbrengen van plaats naar plaats. Een studie die deze maand werd gepubliceerd ontdekte dat mussen in een besmet gebied in China waren geïnfecteerd met een vorm van het H5N1, hoewel ze schijnbaar geen symptomen vertoonden. Berichten van dezelfde niet-symptomatische wilde vogels in Rusland en van boereneenden is ook zorgwekkend. Nu de trek in de herfst grotendeels voorbij is, is het duidelijk dat de griep zich nog niet verplaatst heeft naar alle landen en continenten waar waterwild uit Azië overwinteren en als deze waarneming standhoudt, zal met zekerheid de achterdocht afnemen dat migrerende vogels een centrale rol blijven spelen in het verplaatsen van de ziekte.

We hadden gehoopt dat we nu gedegen en bruikbare informatie voor huisdiereigenaren zouden hebben over de mogelijk tot het testen op griep en vaccins, maar dit schijnbaar eenvoudige proces heeft bewezen véél moeilijker te zijn dan we konden indenken. Het blijkt dat de beschikbare en legale opties enorm variëren per land en we dringen er op aan je plaatselijke dierenarts te raadplegen voor up-to-date informatie op wat ze je kunnen bieden. Er kunnen simpelweg griep testen zijn, die weldra op de markt komen en we zullen zeker het nieuws hierover melden zodra ze beschikbaar zijn. Intussen zouden vogelbezitters in West Europa zich op de hoogte moeten houden over de griep in hun omgeving, milieu en gezondheidsmaatregelen nemen rondom hun vogels en voliëres. Denk eraan je eigen vogels weg te houden van wilde vogels en breng ze naar binnen of zorg voor overdekking van de voliëres waar mogelijk. Vermijdt het binnenbrengen van nieuwe vogels in je bestand en onthoud je van reizen met je vogels buitenshuis, vooral naar het buitenland.

Guyana – in de steek gelaten of beschermd land?

Land op een kruising van wegen (pag. 6-7)

Door Marc Johnson en Shirley Melville, Parlements lid Guyana

De bescherming van Foster Parrots in Guyana begon jammer genoeg met de dood van een dierbare vriend en bestuurslid, Nancy Cullity. Nancy en haar man, Brian, zijn vele jaren op jacht geweest naar afgelegen plaatsen waar toeristen schaars en zeldzaam zijn. Ze hadden vele avontuurlijke reizen ondernomen, waaronder een tocht over het schiereiland Darien van Panama en tot ver in de noordoostelijke oerwouden van Peru. Hun laatste reis samen was naar Guyana waar ze de bewoners van St. Cuthberts (ongeveer 65 km ten zuiden van de hoofdstad Georgetown), bekend onder de naam Pakuri bij de plaatselijke bevolking. Daar ontmoetten ze een inboorling die leunde op de laatste ruïnes van hun cultureel verleden. De reis van Brian en Nancy ten zuiden van het dorp de oerwouden in, deed hun oog in oog staan met de goudzoekers, die de bossen wegspeelden met hogedrukspuiten waarbij ze het land gehavend en de rivieren bemodderd en vervuild achterlieten.

De cultuur van Pakuri lijdt onder de nabijheid van de dichtbevolkte gebieden in het noorden waar 90% van de bevolking van Guyana woont. De erfenis en cultuur van dit dorp verdwijnt met hoge snelheid omdat vangsten van de moderne cultuurverbruikers aanhouden. Guyana is ruwweg zo groot als Idaho. Er zijn slechts 70.000 mensen in Guyana, waarvan 90% aan de noord centrale/oostkust leven. De overige 10% zijn Amerikaanse indianen. 90% van Guyana is bedekt met regenwoud en 95% ervan is ongerept. De gebieden in het noorden van Guyana hebben eveneens enorm te lijden gehad van het eenvoudig bereikbaar zijn voor vangers, goudzoekers en houthakkers, zodoende enige vorm van ecotoerisme feitelijk onmogelijk makend. De bossen waren in bezit genomen, de dieren moeilijk te vinden en de cultuur van rieten daken en pijl en boog was ingeruild voor pick-up trucks en banen in Georgetown.

Dit is waar de ware noodzaak van welke keuzes we maken, zal bepalen welke weg we nemen voor de toekomst van Guyana. Er zijn veel buitenlandse belangen in het spel met hun plunderende ogen gericht op de enorme mineralen en hun natuurlijke

binnenlandse bronnen. Al deze economische belangen bedreigen de enorme wildernis die Guyana de unieke parel op aarde maakt die het momenteel is. Moet Guyana doen wat het meest waardevol is voor zijn economische toekomst? Jammer genoeg is de meest voor de hand liggende en gemakkelijkste keuze te exploiteren wat direct beschikbaar is ..... de bossen, de dieren en de mineralen.

De keuzes die Guyana heeft zijn beperkt. Een sprong te nemen in de moderne industriële wereld of een gematigde en doordachte weg te bewandelen om wereldleider te worden in een bestemming naar het regenwoud voor toeristen is de tweesprong waarop deze natie zich bevindt en ik vraag me vaak af of de bevolking van Guyana weten hoe speciaal hun land is. Is er enige reden voor ze dit te kennen als men de voorbeelden van een “moderne” wereld in beschouwing neemt en zijn trend ten opzichte van verspilling en exploitatie uit naam van vooruitgang en economische verdienste. Realiseren ze zich dat ze andere alternatieven hebben?

Bij onze eerste ontmoeting wisten we dat er iets speciaals was aan Guyana en dat we op dat “unieke” moment van tijd terecht waren gekomen dat een beetje inzet een groot verschil zou uitmaken. Wetende dat meer dan 90% regenwoud nog in tact was, voelden we dat deze mogelijkheid vluchtig zou zijn en dat we op zoek moesten gaan totdat we de plaats hadden gevonden waar een minimum aan inspanning het maximum aan effect zou hebben. Met het behoud van papegaaien en de bescherming van hun habitat als doel begaven we ons op weg naar het “achterland”. Wederom zou het geluk ons toelachen toe we werden voorgesteld aan Shirley Melville MP. Shirley is een Awarak Amerikaanse indiaan met krachtige principes en motivaties om er zeker van te zijn dat de bossen en de mensen en dieren die hiervan afhankelijk zijn worden behouden. Shirley is begaan met de rechten van de Amerikaans indianen evenals een sterke voorvechter van de ecosystemen van het Rupununi gebied van midden Guyana. Haar indrukwekkende kennis van de gewoontes en tradities van de Amerikaans indiaanse

cultuur redde onze inspanningen van de vele valkuilen die niet ingewijden normaal te wachten staan op het gebied van ecotoerisme/bescherming. Zonder Shirley waren de problemen om alles te volbrengen wat we gedaan hebben zou zeker véél moeilijker zo niet onmogelijk zijn geweest. Haar toetreding tot het bestuur en de positie als projectcoördinator heeft dit project tot het succes gemaakt wat het is geworden. Dan je wel Shirley voor je niet aflatende toewijding, hard werk en je inzicht. Ons voorstel voor Nappi Village was een eenvoudige. We zouden de fondsen voor het bouwen van een lodgecomplex verschaffen in ruil voor belofte van Nappi Village om de papegaaien te beschermen en ander wildlife in de 58.274,73 hectares gebied onder hun supervisie. De lodge zou voor 100% in bezit zijn en draaiende worden gehouden waarbij het dorp de volledige controle heeft over alle aspecten van het lodgecomplex.

Het zijn enkele zware acht maanden geweest maar als de lodge zijn voltooiing nadert en de eerste gasten zijn teruggekeerd met geweldige herinneringen worden onze verwachtingen bewaarheid. Bovendien heeft Foster Parrots gezorgd voor een TV, DVD speler en generator als onderdeel van ons Video Pal programma die de Nappi lagere school verbindt met die in Massachusetts. Er zijn plannen om een auto uit te rusten met dezelfde uitrusting, die dan de meer afgelegen dorpen kan bezoeken en onze “lodge voor bescherming” programma uit te breiden. De reis van februari kost ca. \$2100, alles inclusief – waaronder de vlucht vanuit New York City (drie opstappunten). Op kaarten die de vernietiging van de regenwouden laat zien, is de verwachting dat Guyana één van de laatste bolwerken is waar deze eco-rijkdom snel verdwijnt. We wisten niet toen we het bezochten dat we deel konden hebben aan een poging om een stukje van deze rijkdom te redden. Als we niet meer doen dan achteroverleunen in onze stoel en roepen “red het regenwoud” zal het geen verrassing zijn als over twintig jaar het regenwoud en erfgoed van Guyana alleen nog herinnering zullen zijn.

Onderschriften:

Marc en Shirley (trouwe Betsy, de landrover op de achtergrond) op bezoek bij het huis van Farias.

Geelvoorhoofd amazone in Georgetown in een kokospalm.

Onze trouwe gids, Paul Farias, die een pijl en boog demonstreert!

Genesteld aan de voet van de heuvels in Kanuku bergen liggen veel Amerikaans indiaanse dorpen van de Rupununi.

Er zijn veel tekens en beschilderde muren die weg wijzen naar een zekere toekomst van bescherming. Deze bevindt zich buiten het huis van Shirley in Lethem.

Op deze foto staan degenen die de moed hadden hun toekomst in eigen hand te nemen. Het lodgecomplex is geheel gebouwd door hard werk van deze prachtige mensen. Hele families zijn naar de plaats verhuisd terwijl het werk wordt afgerond.

Het interieur van de eetkamer. Het zal ingericht worden met stoelen en tafels en fungeren als lounge/bar.

Cultuur en bescherming

Een natuurlijke eenheid (pag. 8-9)

Door Shirley Melville, Parlements lid Guyana

Rupununi, genoemd naar een bes die langs de rivier de Rupununi groeit, is een toevluchtsoord voor uniek en overvloedige regenwouden en wildlife. Deze rijkdom is te danken aan de vriendelijke en gastvrije mensen van de Amerikaans indiaanse stammen die de Wapishana, de Macushi, de Wai Wai en de Arawaks heten. Ze zijn allemaal nauw verbonden met hun cultuur en ze realiseren zich allemaal dat het noodzakelijk is ons milieu te behouden en dus, in harmonie samen te leven. ER doen zich echter veranderingen voor die misschien onvermijdelijk zijn. Hoe gaan we om met deze veranderingen terwijl we tezelfdertijd erkennen dat er een manier moet worden gevonden om een sterke band tussen onze cultuur en de bescherming van ons land moet blijven. Foster Parrots Ltd heeft een invloedrijke, moedige en tijdige stap gemaakt in een heel korte tijd om deze zaken met een bescheiden maar goed gerichte inzet te nemen. Men moet weten dat het een sprong in het duister was.

Gelukkig voor Foster Parrots en het dorp Nappi zijn er groepen van toegewijde en vastberaden mensen betrokken bij het Nappi ecotoerisme project. Slechts acht maanden geleden werd een zaadje geplant en het is uitgedraaid op een resultaat van zorg om het milieu dat werd gegeven. Het belangrijkste is dat Marc en het Foster Parrots team de cultuur en gewoontes van de lokale bevolking erkenden en respecteerden. Daarom werd de nadruk gelegd op gebruik van de kennis en vaardigheden van de dorpelingen. Er werd een educatief/cultureel uitwisselingsprogramma opgezet met de Nappi school waarbij de donatie van een TV, DVD speler en generator de verspreiding van informatie via DVD mogelijk maakte. Om aanwezig te kunnen zijn bij het educatieve aspect werden de

mensen van Nappi in het geweer geroepen om de kans om verantwoorde, economische ontwikkeling te vinden samen met de bescherming van onze wildlifebronnen. Het alternatief van vangst werd overwogen en ecotoerisme werd gezien als een uitvoerbare mogelijkheid. Opnieuw speelde Foster Parrots een belangrijke rol in het uitkomen van een droom. Er werden financiën in onderpand gegeven voor het bouwen van een ecotoerismecomplex waarbij het werk door de mensen van Nappi Village zou worden verricht en ondanks de slechte omstandigheden van het regenseizoen (Guyana heeft twee seizoenen, het regen –en het droge seizoen) zagen we de lodge in record tijd staan. Het was inspirerend te zien hoe de mensen hun schouders eronder zetten, vastberaden het “Project Guyana” tot een succesvol pilot project te maken. Het werk werd gedaan terwijl de ara’s overvlogen en apen van boom naar boom slingerden, een ervaring die adembenemend was. We nodigen jullie uit om het zelf te komen zien! Als de inheemse parlementariër voor het grootste gebied van Guyana zou het een misser zijn als ik een dergelijke nobele zaak niet zou omhelzen en manieren vinden om te bedanken. Daarom apart van mijn verantwoordelijkheden als projectcoördinator voor Foster Parrots-Guyana heb ik vele discussies gevoerd met leiders over heel Rupununi, medeparlementariërs, bekende beschermingsorganisaties, toeristenbureau’s, wildlife-afdeling van Guyana en andere invloedrijke en medelevende personen op de weg omhoog. De voornaamste onderwerpen waren:

- 1) hoe onze mensen gevoelig te maken voor de noodzaak de

rijkdom van onze biodiversiteit en

- 2) te kijken naar de zwakke gebieden van de wildlifewetten in Guyana.

Educatieprogramma’s op de nationale TV, regionale educatieprogramma’s en de uitbreiding van ecotoerismelodges werden door al deze groepen goed ondersteund. Guyana is een prachtig land met een rijke biodiversiteit en een enorm onbewoond regenwoud. Tot de kortgeleden uitgesproken stop door de EU was Guyana de vijfde grootste exporteur van levend gevangen vogels in de wereld, voornamelijk papegaaien, ara’s, parkieten, zangvogels zowel als zoogdieren (vooral primaten), reptielen, amfibieën en geleedpotigen. Ecotoerisme biedt velen de gelegenheid economisch te profiteren van de bossen zonder ze te vernietigen. Daarom is Foster Parrots een betekenisvol en menselijk initiatief gestart. We nodigen jullie uit ze bij te staan en onderscheid te maken. Je zult niet alleen één van de wereldwonderen zien, Kaiteur Falls, maar je zou de levens van veel Amerikaanse indianen verrijken. Het zou een golfbeweging veroorzaken bij de daadkracht van de inheemse bevolking, werk verschaffen, vertrouwen opbouwen, de levensstandaard verhogen, blije gezichten en vooral de bescherming van een belangrijk deel van planeet aarde. Zoals het gezegde gaat: “Als je de berg niet beklimt, geniet je niet van het uitzicht”.

Foster Parrots we bedanken jullie en we zijn gelukkig met jullie als partners in de ontwikkeling. Laten we doorgaan om deze wereld een betere en gezondere plek te maken.

Voor meer informatie over bezoek aan Guyana neem contact op met ons op Marc@fosterparrots.com of bezoek onze website op www.fosterparrots.com.

Onderschriften:

Karen Windsor, Marc en Shirley Melville buiten het cybercafé in Lethem... ja, je kunt e-mailen in deze afgelegen stad in zuidwest Guyana!

Karen en Shirley zittend naast de minister president bij de viering van de Amerindian Heritage in Shulinah, een dorp in de zuidpunt van de Kanuku bergen.

Vertegenwoordigers van alle dorpen in Rupununi uitgedost in traditionele kleding voor de openingceremonies van de Amerindian Heritage week, eind september ieder jaar.

De spinapen van Guyana lijken net zo nieuwsgierig naar ons als wij zijn ze te zien. Deze aparte variëteit van Spinapen lijken meer behaard dan hun gelijken in andere delen van Zuid Amerika.

Dit jaar was de eerste viering van Jane Goodall "Roots & Shoots" International Peace Day op de Nappi school waar ongeveer 85 kinderen en hun onderwijzers nu gekoppeld zijn aan scholen in Amerika d.m.v. het "Video Pal" programma van Foster Parrots.

Rotsparkieten een landbouwplaag? (pag.10-11)

Door Lic.M.Rita Pérez, Mauricio Faila, Verónica Seijas, Dr. Petra Quillfeldt & Dr. Juan F. Masello

Rotsparkieten of Patagonische parkieten *Cyanoliseus patagonus*, bekend bij de lezers die regelmatig PsittaScene lezen, zijn één van de meest zuidelijke neotropische papegaaiaachtigen. Ze broeden in kolonies, waarbij ze hun eigen nestholtes graven door gangen te maken in de bodem van zandsteen, kalksteen of rotswanden (zie PsittaScene Vol 15 No.4: 12-13; Vol 16 No.2:7-9; Vol.17 No.2: 12-14.) Vroeger waren deze papegaaien heel gewoon in Argentinië, maar hun verspreiding is ernstig afgenomen sinds de tweede helft van de 19^e eeuw, en nu zijn ze alleen nog plaatselijk aanwezig. De afname van de Rotsparkieten is deels te wijten aan hun vervolging wegens plaag voor de gewassent, weideland te veranderen in landbouwgrond en vangst voor de vogelhandel.

In Argentinië worden de Rotsparkieten officieel beschouwd als een landbouwplaag volgens de Argentijnse Law of Sanitary Defense of the Agricultural Production van 1963 (no. 6704/63.) Maar het enige voorafgaande objectieve onderzoek over deze kwestie is in overeenstemming met onze mening dat, behalve voor beperkte landbouwgebieden en op bepaalde momenten, er nooit intensieve schade is geweest (zie verder Bucher, E.H. 1992, Neotropical parrots as Agricultural pests. In: New World Parrots in Crisis: Solutions From Conservation Biology, geschreven door S.R.Beissinger & N.F.R.Snyder, p.p.20-209. New York en Londen, Smithsonian Institution Press.) Schade gaat bijna altijd samen met slecht landbouwbeleid, gronderosie, slechte klimatologische omstandigheden of onvoldoende watertoevoer. Desondanks worden er al jaren dodelijke middelen ter controle toegepast, zoals vergiften van nesten, grootschalige vernietiging van nestgebieden, slaapbomen, gebruik van vergif en afschieten van de vogels in verschillende gebieden van Argentinië, zonder objectieve getallen van werkelijke

schade en doelmatige overweging van alternatieven en de consequenties. Sinds november 2004 hebben we een gedetailleerde studie uitgevoerd naar het zeer schrale dieet van de Rotsparkieten en hun mogelijke wisselwerking met plaatselijke landbouw in noordoost Patagonië. Dit is het gebied waar de Rotsparkieten kolonie van El Cóndor ligt. Een algemene klacht van de boeren van n oordoost Patagonië is dat ieder jaar de Rotsparkieten hun gewassen totaal vernietigen en hen daardoor ruïneren. Maar omdat het gebied een beperkt landbouwgebied is, op sommige plaatsen heel erg geërodeerd en in de meeste gevallen afhankelijk van irrigatie, is het haast onvermijdelijk aan de waarde van deze claims te twijfelen. De plaatselijke regering heeft verschillende keren claims ontvangen van duizenden dollars van de plaatselijke boeren, die denken dat de autoriteiten hun economisch moeten compenseren voor verlies veroorzaakt door wilde dieren, vooral papegaaiaachtigen en ganzen.

Als onderdeel van onze studie en in samenwerking met de bioloog Mauricio Failla, directeur van de lokale milieuafdeling van de provincie Rio Negro en zijn vrouw Verónica Seijas, werd een vragenlijst verspreid onder de lokale boeren om gegevens te verzamelen over de schade aan gewassen veroorzaakt door papegaaien in het gebied rond de Rotsparkieten kolonie op El Cóndor. Dit initiatief, deels gesponsord door WPT en een royale donatie van de fotograaf Don Preisler, is eveneens bedoeld het inzicht dat de boeren hebben m.b.t. de schade van vogels aan gewassen te onderzoeken, vooral Rotsparkieten. Deze informatie, samen met onze eigen toekomstige schattingen van de schade door wilde dieren aan gewassen zal ons helpen de échte schade veroorzaakt door Rotsparkieten te taxeren en beleidsmaatregelen voor te stellen om ze

te verminderen, indien noodzakelijk. Het is belangrijk te begrijpen hoe boeren tegenover het probleem staan, als we beperkende maatregelen willen ontwikkelen die ze bereid zijn te accepteren.

Tussen december 2004 en februari 2005 spraken we met 70 boeren in de districten van Adolfo Alsina (provincie Rio Negro) en Patagonië (provincie Buenos Aires). Deze districten zijn diegene die dagelijks worden bezocht tijdens het broedseizoen door groepen van de Rotsparkietenkolonie op El Cóndor. Het is belangrijk te weten dat geen van de boeren in het gebied zelfstandige boeren zijn. In de vragenlijst vroegen we de boeren over kenmerken van hun gewassen en velden, het voorkomen van schade veroorzaakt door vogels en wilde dieren in het algemeen, de grootte van het getroffen gebied en het uitvoeren en het effect van maatregelen om de schade onder controle te houden. De meeste geïnterviewde boeren zijn uiterst behulpzaam geweest bij onze vragen en we danken ze hartelijk.

De resultaten die we hebben verzameld van de eerste vragenlijsten laat zien dat de hoogte van schade verdreven lijkt. Van de 40 geïnterviewde boeren in het Adolfo Alsina district, meldde er 20 (50%) enige schade aan de gewassen veroorzaakt door vogels. Dit getal, hoewel belangrijk, is veel minder dan men zou verwachten na een gezellig praatje met een lokale boer of kijkend naar de claims die aan de lokale regering worden gepresenteerd. Slechts 7 (18%) meldden dat alleen Rotsparkieten schade veroorzaakten. Nog eens 8 (20%) gaven aan dat Rotsparkieten samen met de hoogland gans *Chloephaga picta* verantwoordelijk waren voor de schade. Ten slotte gaven de laatste 5 boeren (12%) aan dat andere vogels zoals Monniksparkieten *Myiopsita monachus*, zanglijsters *Turdus falklandii* of spechten *Colaptes campestris* verantwoordelijk waren voor de schade. De meest getroffen

gewassen waren maïs, in de herfst; zonnebloemen, in de zomer en herfst; en haver, in de herfst. Boeren gaven tevens schade aan graan en amandelen. De grootte van de schade was verschillend, maar in de meeste gevallen relatief laag. Boeren beweerden dat 10-100% van hun gewassen waren aangetast, hoewel in de meeste gevallen de schade varieerde tussen de 10-20%, waarbij slechts twee kleine velden van 5 en 8 ha elk ernstig waren aangetast. Het is bekend dat in veldjes de schade groter lijkt dan in grote velden, omdat de papegaaien de velden benaderen aan de randen. Tevens worden velden van slechte kwaliteit (geërodeerd en met fragmentarisch gewas) makkelijker aangetast (zie foto's). Haver en zonnebloemen vertoonden dezelfde situatie.

In Patagonië, de sector van noordoost Patagonië, die het meeste claimt voor schade aan gewassen door Rotsparkieten in heel Argentinië, bleek uit de vragenlijst dat in feite van de 30 ondervraagde boeren er slechts 11 (37%) de aanwezigheid van wat schade vermeldden door vogels en slechts 8 gaven aan dat de

Rotsparkieten hier grotendeels voor aansprakelijk waren. En van hen slechts 6 boeren dachten dat de schade veroorzaakt door Rotsparkieten merkbaar hun winst aantastten. In dit gebied waren het meestal de tarwe en zonnebloemen die in de zomer werden aangetast en haver. De meeste ondervraagde boeren in dit gebied wilden geen antwoord geven op onze vraag m.b.t. de grootte van de aangetaste gebieden, maar klaagden dat de schade zich over een groot gebied uitstrekte. Omdat ze geen exacte getallen wilde geven twijfelen we over de deugdelijkheid van hun klachten.

De meeste ondervraagde boeren gaven aan dat afschieten van vogels in het algemeen en papegaaien in het bijzonder de meest voorkomende, gebruikte methodes waren in het gebied om de schade aan gewas te voorkomen. Hoewel illegaal meldden sommigen het gebruik van gif als maatregel ter controle. Maar alle ondervraagde boeren constateerden dat deze twee methoden ineffectief waren en de kosten voor de kogels en het gif vaak de schade overschreden.

Als een erg bemoedigend resultaat vonden we dat sommige boeren in het gebied niet-dodelijke methoden gebruikten ter voorkoming van schade, zoals dicht op elkaar zaaien van hun gewassen, zaaien en oogsten als het risico van schade het laagste is, of rond de belangrijkste gewassen niet attractieve gewassen (meestal rogge rond tarwe) zaaien. De boeren die deze niet-dodelijke methoden gebruikten, verzekerden ons dat ze effectieve manieren waren van controle. Bovendien heel effectief, want deze methoden van schadecontrole kostten weinig.

In de komende maanden zullen we de vragenlijsten in grotere aantallen onder boeren verspreiden om zodoende meer exact te ontdekken waar de stukken het meest aangetast zijn. Daarna zullen we, in samenwerking met de lokale milieuafdeling en de lokale boeren, beleidsmaatregelen ontwikkelen om de schade veroorzaakt aan de gewassen te verminderen, zonder de Rotsparkieten van El Cóndor schade te berokkenen of in gevaar te brengen. We houden je op de hoogte.

Onderschriften:

Een Rotsparkiet kuiken.

Gefragmenteerde velden zoals deze worden gemakkelijk aangetast door Rotsparkieten.

De schade wordt meestal niet toegeschreven aan de geërodeerde grond of slecht landbouwbeheer, maar aan de vogels.

'Naar mijn idee.....'

We hebben besloten om regelmatig opiniestukjes in PsittaScene te plaatsen. Als je een onderwerp hebt dat je ter discussie wilt stellen hier waarvan je denkt dat de lezers in geïnteresseerd zijn, neem dan contact op met ons uk@worldparrottrust.org met de eerste suggesties.

Heeft privé-avicultuur nut voor papegaaienbescherming? Deel 2 (pag.12-13)

Door Eb Cravens

De manier waarop beschermingswetenschappers tegen privé-avicultuur aankijken is vanwege de omgeving waarin kwekers hun vogels houden. Dit werd abrupt onder mijn aandacht gebracht in 1991 toen ik een lezing bijwoonde op het jaarlijkse AFA congres. Een gerespecteerde spreker uit Europa, terwijl hij zijn bezoek aan een kweker in de USA beschreef, gebruikte de woorden: "De papegaaien worden gehouden in kooien – ik wil ze geen volières noemen".

Die simpele zin zette me aan het denken over al de honderden kale, saaie vogelvluchten die ik had gezien, velen rij na rij in suffe, fantasieloze schuurachtige ruimtes.

Zulke kleine kale ijzeren kooien, boven de grond en ingericht met twee zitstokken, een nestbox, een voedsel –en

waterschotel, die niet alleen geen stimulatie bieden aan de intelligente vogels erin, maar ze voegen niets toe om het natuurlijke gedrag te stimuleren of sluimerend instinctieve gezond verstand bij papegaaien. Bovendien halen de internationale reputatie van het houden van vogels in gevangenschap in de ogen van de ornithologen en dierenbeschermersgemeenschap naar beneden. Hoeveel wetenschappelijke kennis kan er ooit uitgaan van het observeren van vogels in een zodanige naargeestige, steriele omgeving? Papegaaien zodanig gehouden zullen waarschijnlijk echter abnormaal en misleidend gedrag vertonen, of zelfs neurosen hun dagelijkse activiteiten. Soms denk ik dat bepaalde kwekers met opzet hun papegaaien dwingen om in zulke situaties te broeden door hun een

kwalitatief leven te onthouden tot het moment dat seksuele activiteiten het enige overgebleven hoogtepunt in hun vogelbestaan wordt! Ik bedoel wat is er anders voor een paar kromsnavels te doen in een dergelijk kale omgeving?

Wil je de nadruk leggen op kwaliteit boven kwantiteit in een vogelkweek voorziening? Probeer te kweken in een grote, met bomen beplante volière met aarde en lucht, zon, wind en regen, struiken en met gras bedekte grond, uitgehold hout en bessenstruiken die wilde vogels erbuiten en andere papegaaien van dezelfde soort dichtbij om naar te kijken en te roepen. Stop met het jaarlijks iedere dag voeren van hetzelfde saaie en droge voer. Bied ze een natuurlijke nestgelegenheid in de volière waar de vogels waar de vogels rondom, onder en bovenop kunnen zitten. (Eén die

ze eventueel kunnen ‘verdedigen’ tegen menselijke indringers!) Geef ze nieuwe dingen te doen en voorwerpen om te foerageren.

Ga lekker zitten en kijk hoe je kromsnavels tot leven komen. Onder zulke attractieve omstandigheden, zul je ze niet alleen kweken; je zult ze beginnen op te voeden en natuurlijk zul je weldra beginnen te leren van hen als hun werkelijke natuurlijke gedrag en normen naar boven komen.

Zulke volièrres zijn niet alleen plezierig en heel educatief voor de bezitter, ze verdienen waarschijnlijk het respect van diegene die naar ze komen kijken, waardoor de houding t.o.v. de avicultuur in de wetenschappelijke gemeenschap wordt verhoogd. Bedenk dat als privé-avicultuur werkelijk van belang gaat worden voor de bescherming van papegaaien in de wereld, dan moet het die status verdienen. En dat betekent hun eisen moet worden verhoogd. Het betekent eveneens een paar jaar inspanning om het slechte imago dat we allemaal hebben geërfd af te breken. Wil je de nadruk leggen op bescherming in je kweekbestand? Verander je interesse een kwantiteit aan kooien naar minder vogels en kwaliteit. Doe een serieuze verantwoorde poging om je te concentreren op een enkele soort, of verschillende soorten, om een grote familiegeneratie op te zetten die een

bruikbare studiegroep kan worden. Dit hoeft niet noodzakelijk een ernstig bedreigde CITES I soort te zijn; er zijn zoveel vogelsoorten die tegenwoordig in aantallen teruglopen in het wild dat niemand duidelijk kan voorspellen welke soorten zeer bedreigd zullen worden tien, twintig, dertig jaar later.

Als je twijfelt, kies een minder bekende soort in gevangenschap. Dit leidt vaak terug op de soorten met kleine aantallen of verspreidingsgebied in het wild. Bovendien zou de privé-avicultuur in werkelijkheid veel meer van deze vroeger veelvuldig voorkomende en nu moeilijk te kweken papegaaien kwijtraken, dan is het opnieuw een misser geweest en verdient misschien niet een gezonde beschermingseenheid genoemd te worden. Mijn eigen keuze voor de Geelvoorhoofd amazone, meer dan twintig jaar geleden gemaakt, had niets te doen met zeldzaam of noodzaak tot bescherming; het was louter en alleen in de wetenschap dat mijn fascinatie voor deze soort er een was die ik, een levenlang, liefde en aandacht kon geven met bestuderen en vriendschap. Meer dan een tiental jaren later zie ik steeds minder Geelvoorhoofden in de avicultuur en ik maak me ernstig zorgen hoe veilig de *Amazona ochrecephala* zal gaan zijn in zijn eigen thuisland. Als je eenmaal gezegend bent met nakweek in een broedprogramma, houd zorgvuldig van elke baby een register bij

en zijn mogelijkheid om zijn eigen soort te helpen. Schat naar waarde dat hennen belangrijker zijn, of goedgetrainde mannen zonder menselijke imprinting. Voed de kuikens van dezelfde soort zoveel mogelijk met elkaar op, vermijd kruisingen van jonge amazones of Pionussen of ara's van verschillende rassen. Probeer ‘besmetting’ van geluidscontact of stemgeluid te onderdrukken tussen de verschillende soorten van dezelfde genus. Kies een vogelsoort zoals de Dweragara *Diopsittaca nobilis* of de Goudkapparkiet *Aratinga auricapilla* of de Barraband parkiet *Polytelis swainsonii* en zet een gecontroleerde kolonieomgeving op, waar jonge in gevangenschap grootgebrachte vogels van ouders kunnen leren. Respecteer en bescherm ieder uit het wild gevangen lid van je familiesoort (zelfs de niet-producerende oudjes!) voor hun waardevolle wilde gezonde verstand, wat ze moeten overdragen aan je nakweek. Zoals we allemaal kunnen zien, is er nog een lange weg te gaan. Tot op heden, heeft de privé-avicultuur ogenschijnlijk laten zien, dat elke succesvolle generatie vogels ze kweken steeds verder af staan in vaardigheden en instinctieve wijsheid van degen voor hen. Keer deze trend om en we zullen aardig op weg zijn om de titel ‘beschermers’ te verdienen!

Onderschriften:

Vrijvliegen van papegaaien is gevaarlijk, maar het is één manier om de kuikens te trainen om het beter te begrijpen dan hun ouders in gevangenschap.

Is het werkelijk bescherming om vogelsoorten te kweken die alleen kunnen overleven in kooien?

Het houden van één papegaai in een familie sluit praktisch de mogelijkheden van nakweek uit, die veel niet-soort gebonden kreten en manieren leren.

Natuurlijke omgevingen bewerkstelligen een groter aantal wetenschappelijk gezond diergedrag.

De Meyer's papegaai – Een Afrikaanse papegaai (pag.14-15)

Door Steve Boyes, Research Centre for African Parrot Conservation

Met de grootste verspreiding als geen andere Afrikaanse papegaai en algemeen voorkomend in zijn hele gebied kan de Meyer's papegaai *Poicephalus meyeri* beschouwd worden als het best passend te leven op het Afrikaanse continent. De Meyer's is voorheen niet bestudeerd in het wild en zijn habitatseisen zijn relatief onbekend. Er is geen beschermingsprioriteit vastgesteld voor de Meyer's papegaai. Veranderingen op het continent kunnen een bedreiging vormen voor deze weinig bekende papegaai, omdat de wildvang en jacht toenemen. De soort wordt gezien als een plaag voor het gewas in zijn verspreidingsgebied overwegend door de menselijke inbreuk

op hun habitat, het daaruit voortvloeiende conflict tussen de twee soorten neemt toe en moet in goede banen worden geleid. Het Research Centre for African Parrot Conservation (RAPC) heeft werk verricht voor de Bruinkoppapegaai *Poicephalus cryptoxanthus*, De Rüppel's papegaai *Poicephalus rüppelli*, de Kaapse papegaai *Poicephalus robustus* en Geelmasker papegaai *Poicephalus flavifrons*, zodoende zich speciaal gericht op de *Poicephalus* soorten, die zijn afgenomen in populatie of kleine populaties en/of verspreiding hebben. Het Meyer's project ging van start in de Okavango Delta, Botswana, op de zuidelijke punt van zijn verspreiding in 2004. Dit project keek

naar de communicatie over en weer van twee ondersoorten van de papegaai, *Poicephalus m. damarensis* en *Poicephalus m. transvaalensis*, te onderscheiden van elkaar door een gele vlek op hun voorhoofd en gedwongen samenlevend door jacht op de soort omdat ze worden gezien als een plaag voor het gewas in Northern Province, Zuid Afrika. Vanuit deze studie werden de ontwerpen voor een groter project ontwikkeld, een project dat probeert om de antwoorden op vragen als waarom deze papegaai zo succesvol is geweest in Afrika en er zes gelijkwaardige ondersoorten in zijn gebied voorkomen. De studie in de Okavango Delta wijst erop dat zijn grote

verspreiding wordt gesteund door ontvankelijkheid voor hun habitat met een voorkeur naar bladrijk of savanne bosland. De studie zal voor 2006 in de Okavango Delta blijven, om voortdurend te kijken naar karakteristieke van nestplaatsen, habitatvoorkeur, voedselkalender, dagelijkse vluchtactiviteiten, broedbiologie en stemgedrag, zodoende de middelen verschaffen voor het analyseren van de andere ondersoorten in Afrika in 2007. Deze gegevens zullen ons voor de eerste keer een duidelijk beeld geven van de landelijke eisen van deze soort en een maatstaf stellen voor papegaaienbescherming in Afrika. Ik zou graag de hypothese willen vermelden dat alle Poicephalussoorten afstammen van de Meyer's papegaai. Dit wordt gesteund door het feit dat de verspreiding van de Meyer's de bekende gebieden (met beperkte onderbrekingen) van alle Poicephalussoorten raakt – geen enkele andere soort is geografisch verbonden met alle anderen. Van de Meyer's papegaai is ontdekt dat het een alleseter is in zijn verspreidingsgebied, terwijl bij onderzoek van de andere Poicephalus soorten heeft aangetoond dat ze, tot op zekere hoogte, afhankelijk zijn van een beperkt voedselbestanddeel binnen hun belangrijkste habitat. Feitelijk kan men het zo stellen dat als een ondersoort meer en meer afhankelijk wordt van specifieke voedselbestanddelen ze naar een nieuwe habitatsoort en plantenaanbod verhuizen, komt afwijkende evolutie om de hoek kijken om in de toekomst een nieuwe soort te vormen. DNA analyses van bloedmonsters, die van zoveel mogelijk Poicephalussoorten en ondersoorten zijn genomen, kunnen worden gebruikt om afwijkingen en een zuivere fylogene relatie te leggen tussen de Poicephalus soorten. (fylogenie: leer der ontwikkeling van de soort, RV). Er gaat heel wat tijd overheen voordat fysiologie verandert m.b.t. voedselbestanddelen en omstandigheden in een nieuwe habitatsoort (b.v. een grotere snavel of kleiner van stuk) en dus zal er een lange periode nodig zijn waarin de soort gevoelig is voor veranderingen in de habitat, vooral als deze veranderingen invloed hebben op voedselbestanddelen en nestholtes waar de "jonge" soort op toegelegd is (b.v. het oogsten van de 'Yellowwood' *Podocarpus falcatus* in Zuid Afrika waardoor in snel tempo de Kaapse papegaai afneemt). Er zijn kruisingen tussen de verschillende Poicephalus soorten gezien in gevangenschap en gemeld in het wild. Van de Meyer's papegaai is bekend dat

hij zich kruist met de Rüppel's papegaai en de Bruinkoppapegaai in het wild "zich intensief kruist" in de aangrenzende zones tussen hun verspreidingsgebieden. Dit is bewijs van de nauwe genetische banden tussen de Poicephalussoorten. Hoe geven dan voorrang op bescherming aan biodiversiteit? Moeten ons richten op bedreigde soorten in het wild en steeds opnieuw aanwijzen? Ja, investering moet zich richten op programma's die de bedreigde soorten steunen, maar hoe schatten we de stand in en zijn de methodes die we gebruiken stimulerend? Het Meyer's Papegaaien Project kan gebruikt worden om deze theoretische problemen aan te pakken door de mogelijkheid te onderzoeken van de uiteenlopende evolutie van de Meyer's papegaai, de mogelijke wederzijdse betrekking van de leeftijd van de soorten en de vatbaarheid vanwege verstoring voor teruggang en de mogelijkheid om DNA analyses te gebruiken als middel van identificeren van soorten die jonger zijn en dus kwetsbaarder. Dit, in samenhang met bestaande indicators, kan worden gebruikt als een voorkeurmiddel tot bescherming in de toekomst. Natuurlijk, discussies zoals deze worden overschaduwd door het feit dat iedere samenhang wordt beïnvloed door ontelbare andere relaties en factoren. Voor de relatie tussen leeftijd van de soort en vatbaarheid voor teruggang tot staan te brengen, het klimaat moet constant blijven, er mogen geen exotische soorten worden geïntroduceerd, en wildvang en handel moet constant voor alle soorten worden vastgesteld. Het Meyer's Papegaaien Project heeft de afgelopen 1½ jaar al heel zeer interessante resultaten opgeleverd in de Okavango Delta. De intensieve studieplaats lag in Kwedi Concession aan de N.O.-grens van de Okavango Delta, een gebied wat bekend staat om zijn diversiteit aan habitatsoorten (waarbij alle 11 landclassificaties aanwezig). Het eerste jaar van het project was gericht op het bestuderen van de broedbiologie, voedingsbiologie en karakteristieke van de nestplaatsen van de soorten, waarbij de studieplaats, de vegetatie, klimaat en ontwikkelen van een voedselkalender voor fruiteters in de Okavango Delta (ter vergelijk met de voedselbestanddelen van de Meyer's) in kaart werd gebracht. Er waren 51 mogelijke voedselbestanddelen waaronder de 'Sausage Tree flowers' en *Kigelia africana*, de zaden van de 'SilverTerminalia' *Terminalia sericea*, de onrijpe vruchten van de Afrikaanse ebbenboom *Diospyros mespiliformis*, de Afrikaanse magistan (vrucht&boom)

Garcinia livingstone en *Marula Selecocarya birrea* ssp. 'Caffra' en de vijgen van de Sycamore Fig *Ficus sycamore* het hele jaar door. We zagen in 2004/2005 dat de papegaaien van 38 verschillende voedselbestanddelen aten in het studiegebied en ze maakten bij voorkeur gebruik van de voedselbestanddelen kalender. Je ziet voortdurend dat de papegaaien van onrijp fruit eten, op deze manier competitie vermijdend met bavianen en apen. Je zag de papegaaien nooit als de bavianen of apen in de bomen zaten te eten. De papegaaien eten alleen van de pitten en zaden van het fruit en de schil en men zag zelden dat ze het vruchtvlees aten. We zullen het komende seizoen analyses doen op de kropinhoud van de kuikens. Er werd gezien dat de papegaaien vrijelijk omgingen met andere vruchteneters in de bomen, alleen in concurrentie en verdedigend rond hun nestplaats of slaappleats. Men zag dat ze pogingen van een Sperwer *Accipter minulis* om uitvliegers te vangen met succes afsloegen en men zag dat nesten werden leeggeroofd door een slang *Polyboroides typus*, een Visarend *Haliaeetus vocifer* en boomhagedissen. Er werd gezien dat slangen regelmatig de nesten bezochten, men kan dus stellen dat ze de voornaamste vijanden van de Meyer's papegaai zijn. Men zag de Meyer's papegaai vechten om een nest met duiven *Coracias caudatus*, spreeuwen *Lamprototnis australis*, ijsvogels *Halcyon senegalis*, en roodsnavel spechten *Phoeniculus purpurea*. Hoewel de papegaaien gebruikte nesten benutte, werd gezien dat ze de nestholten modelleerden door de ingang te verbreden en de broedkamer uit te hollen. Over de periode van april-juni, het belangrijkste broedseizoen van de Meyer's, zaten tien van de twaalf actieve nesten in acacia's *Acacia nigrescens* en de andere twee in Baobab *Anansonia digitata* en 'Mopane' *Colophospermum mopane*. Meestal leken de papegaaien nestholten uit te zoeken die door baardvogels of spechten waren uitgehold, 6-12m boven de grond en in een dode boom of boom met veel dode takken. Hieruit kan een interessante conclusie getrokken worden. Acacia's worden ernstig beschadigd door olifanten in hun gebied, waarbij ze de bast strippen tot op het levende hout, zodoende de delen van de takken doden of zelfs rondom de boom. Dus bij afwezigheid van verstoring door olifanten zouden er minder dode takken zijn, minder open stukken in het bladerdak en dus minder potentiële nestplaatsen voor de Meyer's papegaai. Iedere acacia met een nestholte had een dood gedeelte in het bladerdak en

bewijzen van verstoring door olifanten op de stam.

Tot op heden zijn we uitsluitend gesteund door de RAPC en Wilderness Safaris en dus zijn we beperkt in onze bronnen. Ons betrouwbaar vervoermiddel op dit moment is een Landrover van 1972 serie 3 en heeft ons door twee regenseizoenen geholpen met de rare slinger en een beetje zorgzaamheid. Okavango Wilderness Safaris heeft ons toegang verschaft naar dit afgelegen stuk wildernis en de ideale studieplaats. We kregen de radiotelemetrie, afspeel –en klimapparatuur van vroegere projecten van RAPC en de universiteit. Om fondsen te krijgen is moeilijk vanwege het feit dat de Meyer's niet

bedreigd wordt. We hebben toekomstige sponsors of fondsen nodig om de volgende stap in het project te kunnen maken, waarbij we de Meyer's papegaai gebruiken als het middelpunt van een breder project om te kijken naar all negen Poicephalus soorten in Afrika. Het project heeft transport en levensonderhoud nodig voor een onderzoekstrip van 9 maanden door Centraal en oostelijk Afrika. Het project zal zich richten op het verzamelen van gegevens over de zes ondersoorten van de Meyer's papegaai en bloedmonsters verzamelen van zoveel mogelijk Poicephalussoorten en ondersoorten, zodoende verschillen en fylogenetische betrekkingen tussen de Poicephalussoorten te onderscheiden door

DNA analyses. Het project zou het verhaal van de Meyer's papegaai en de Poicephalus papegaaien volledig maken, een Afrikaans verhaal en waardevol project.

Als iemand of een firma wil bijdragen als sponsor of technische hulp geven (b.v. DNA analyse) aan het Meyer's project, kunnen ze contact met me opnemen: Steve Boyes, meyersproject@yahoo.com of Prof. Mike Perrin, perrin@ukzn.ac.za. Voor meer details kun je contact opnemen met de World Parrot Trust . Het Research Centre for African Parrot Conservation is een non-profit organisatie en ervaren in het beheren van researchtoelagen en donaties aan het fonds.

Onderschriften:

Meyer's papegaaien terwijl ze eten van de Sausage Tree flower *Kigelia africana*.

Typisch landschap van de overstromde Okavango Delta in 2005. Riverine bos is de belangrijkste habitat van de Meyer's in deze tijd van het jaar.

Uitgevlogen Meyer's papegaaien eten van het Sausage fruit *Kigelia africana*. Terwijl ze het fruit door midden scheuren om bij de zaden te komen.

Meyer's papegaaien die in een dode Knobthorn Acacia nestelen – dit was een actieve nestplaats waar één kuiken werd geboren.

Jonge Meyer's papegaaien gezellig samen in de ochtend. Genietend, elkaars veren strijken en veren poetsend in de zon. In de winter.

Vertalingen Ria Vonk